

Landstinget Dalarnas

Miljöplan

2016-2020

Förord

Miljö- och klimatfrågan är en av vår tids största utmaningar. Vårt sätt att leva och konsumera har bidragit till att vi nu står inför ett klimat i förändring med stora utmaningar som följd. Vi måste nu göra allt vi kan för att kunna lämna över en välmående miljö till kommande generationer. Drivkraften i vårt miljöarbete är att bidra till en god livsmiljö för nuvarande och kommande generationer.

Landstingets miljöarbete ligger i linje med EU:s och FN:s globala miljö- och klimatambitioner. Miljöplanen bidrar även till att uppnå Sveriges 16 nationella miljö kvalitetsmål och Länsstyrelsens Dalarnas regionala miljömål.

Vi har under en längre tid arbetat med att minska landstingets miljöpåverkan.

Genom beslut från landstingsfullmäktige finns långsiktiga, mätbara mål på den övergripande nivån. Det ger en tydlig inriktning för att fortsätta utveckla och driva miljöarbetet framåt. Målet med landstingets miljöarbete är att bidra till en hållbar utveckling både ekologiskt, ekonomiskt och socialt. De tre områdena är förenliga och det krävs en balans mellan dem för att nå landstingets vision *Ett hälsosammare Dalarna-för ett friskare och tryggare liv.*

Karin Stikå-Mjöberg

Landstingsdirektör
Landstinget Dalarna

.....
Epost: landstinget.dalarna@ltdalarna.se

Telefon: 023-49 00 00

Diarienummer: LD16/00082

Version: 01

Innehållsförteckning

Förord.....	2
Miljöpolicy för Landstinget Dalarna.....	4
Nationella miljö kvalitetsmål	5
Landstingets miljömålsarbete.....	6
Systematiskt miljöarbete.....	7
Upphandling och inköp	8
Avfall	9
Energi	10
Kemikalier och läkemedel.....	11
Livsmedel	12
Resor och transporter	13
Textilier	14
Sammanställning, miljömål	15

Miljöpolicy

En god miljö är en förutsättning för god hälsa. Landstinget Dalarna är länets största arbetsgivare med verksamhet inom vård, utbildning och kultur och har som stor aktör i samhället en viktig roll i arbetet för en bättre miljö. Miljöarbetet ska bedrivas systematiskt och med ständiga förbättringar.

I Landstinget Dalarna ska vi ta vår del av miljöansvaret i samhället och låta hänsyn till miljön vara en naturlig del i all verksamhet genom att:

- arbeta för att förebygga och minska utsläppen av klimat- och miljöskadliga ämnen till luft, mark och vatten
- hushålla med naturens resurser för att minska avfallsmängderna
- följa lagar och andra krav
- sprida och fördjupa kunskaper om ekologiskt hållbar utveckling bland medarbetare och förtroendevalda
- göra miljöbedömningar inför beslut
- ställa miljökrav vid upphandling av varor och tjänster
- samverka med andra organisationer för ett ekologiskt hållbart samhälle
- informera om landstingets miljöarbete

Fastställd av Landstingsfullmäktige 2009-11-23

Nationella miljö kvalitetsmål

Riksdagen har beslutat om 16 miljö kvalitetsmål som ska styra det svenska miljöarbetet. Det är regeringens ansvar att målen uppnås och de har i sin tur utsett vilka myndigheter som har ansvar för målen. Det ska gå en röd tråd från de nationella miljömålen till det regionala och lokala miljöarbetet som bedrivs av bland annat länsstyrelsen, kommuner och landsting.

I bilden nedan visas en sammanfattning av de 16 miljö kvalitetsmålen. Under varje målområde som landstinget har kommer det synas vilka nationella miljö kvalitetsmål som berörs. Målområdena systematiskt miljöarbete och upphandling och inköp är undantagna då de kan ha en påverkan på samtliga miljö kvalitetsmål.

1.

2.

3.

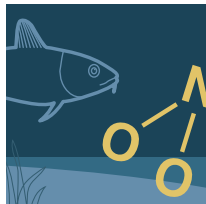
4.

5.

6.

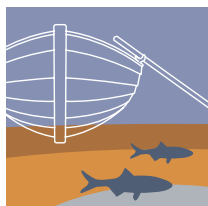
7.

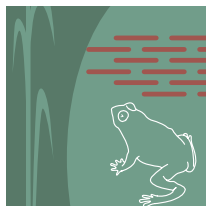
8.

9.

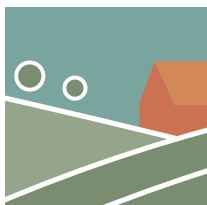
10.

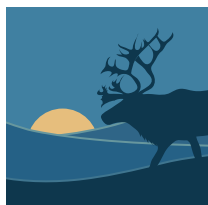
11.

12.

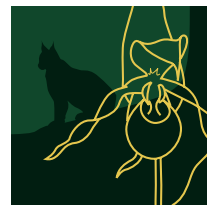
13.

14.

15.

16.

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

Illustratör: Tobias Flygar, källa: www.miljomal.se

Landstingets miljömålsarbete

Den övergripande miljöplanen beskriver hur landstinget ska arbeta för att minska den miljöpåverkan som uppstår från all verksamhet som landstinget bedriver. Miljöplanen har tagits fram utifrån de nationella miljö kvalitetsmålen, landstingets politiska mål och en miljöbedömning av landstingets totala miljöpåverkan.

Landstinget har identifierat åtta strategiska målområden:

- Systematiskt miljöarbete
- Upphandling och inköp
- Avfall
- Energi
- Kemikalier och läkemedel
- Livsmedel
- Resor och transporter
- Textilier

För att kunna nå de uppsatta miljömålen och minska landstingets miljöpåverkan måste arbetet bedrivas i hela organisationen. Utifrån den övergripande miljöplanen ska varje förvaltnings- och verksamhetschef fastställa egna verksamhetsanpassade mål och handlingsplaner. Dessa ligger i sin tur till grund för verksamheternas mål.

Målstyrning och uppföljning är avgörande delar för att säkerställa att landstinget når de övergripande miljömålen och sänker den totala miljöbelastningen. Därför kommer arbetet kontinuerligt följas upp på samtliga nivåer via ledningens genomgång. Det sker inom ramen för landstingets gemensamma ledningssystem.

Systematiskt miljöarbete

Landstingets verksamheter arbetar systematiskt med miljöarbetet enligt ISO 14001. Ledningssystemet är integrerat i det dagliga arbetet och är ett verktyg för att styra, genomföra, följa upp och förbättra miljöarbetet i organisationen. Målet är att uppnå en ständigt minskande miljöpåverkan från organisationen.

Mål

2016 ska:

- rapportering och hantering av avvikelser ske på ett enhetligt sätt inom hela landstinget

2017 ska:

- ny miljöpolicy vara beslutad av landstingsfullmäktige
- landstingets gemensamma ledningssystem innefatta miljöledning och följa ISO 14001:2015

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
1.1	Genomföra en miljöbedömning och identifiera landstingets miljöpåverkande aktiviteter	Genomförd miljöbedömning på landstingsnivå	Miljöchef	2016-12-31
1.2	Tillse att samtliga verksamheter har åtkomst till avvikelshanteringssystemet Synergi	Avstämning om någon verksamhet saknar tillgång till Synergi	Landstingsdirektör, förvaltningschef	2016-12-31
1.3	Implementera LD Miljöhandbok i landstingets gemensamma ledningssystem	LD Miljöhandbok är implementerad i ledningssystemet	Miljöchef	2016-12-31
1.4	Ledningens genomgång ska innefatta en miljödel och genomföras på landstings- och förvaltningsnivå	Ledningens genomgång	Landstingsdirektör, förvaltningschef	2016-12-31
1.5	Miljömål och aktiviteter ska vara upprättade på förvaltnings- och verksamhetsnivå	Egenkontroll, intern revision	Förvaltningschef, verksamhetschef	2016-12-31
1.6	Landstingets miljöarbete ska sammanställas i en årlig redovisning med uppföljning av miljömål och aktiviteter kopplade till miljömålen	Upprättad miljöredovisning beslutad av Landstingsfullmäktige	Miljöchef	2016-12-31
1.7	Inför beslut ska miljöeffekten bedömas och vara en del av beslutsunderlaget	Egenkontroll, intern revision	Förvaltningschef, verksamhetschef	2016-12-31
1.8	Miljöutbildningar ska tillhandahållas för berörda stödfunktioner	Egenkontroll, intern revision	Miljöchef, förvaltningschef, verksamhetschef	2016-12-31

Omvärldsanalys

ISO 14001-standarden syftar till att kontinuerligt minska verksamhetens totala miljöbelastning. Med hjälp av standarden får ledningen god kontroll över miljöarbetets utveckling när det gäller både resultat och kostnader.

Upphandling och inköp

Landstingets verksamheter använder och köper in stora mängder material varje år. Miljökrav i upphandlingar är en avgörande faktor för att landstinget ska bedriva ett effektivt miljöarbete. Genom att upphandla varor och tjänster av hög kvalitet och med minsta möjliga miljöpåverkan kan man påtagligt minska verksamhetens miljöpåverkan.

Mål

2019 ska:

- klimatpåverkan, räknat i CO₂-ekvivalenter av de identifierade förbrukningsartiklarna minskat med 15 % jämfört med 2015
- relevanta miljökrav ställas i samtliga upphandlingar

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
2.1	Identifiera förbrukningsvaror av engångskaraktär med stor klimatpåverkan	Genomförd kartläggning	Miljöchef	2016-12-31
2.2	Implementera miljömärkning i Raindance	Miljömärkningen är implementerad i Raindance	Miljöchef, objektägare Raindance	2017-06-30
2.3	Samarbeta med övriga landsting inom Varuförsörjningen när det gäller utredningar och krav som ställs i upphandlingar	Protokollförda möten med Varuförsörjningen	Upphandlingschef, miljöchef	2016-12-31
2.4	Främja utvecklingen av biobaserade produkter	Delta i nationella nätverksgrupper och samarbeten	Miljöchef	2016-12-31
2.5	Var en aktiv part i det nationella samarbetet Socialt ansvarstagande i offentlig upphandling	Protokollförda möten	Upphandlingschef, miljöchef	2016-12-31
2.6	Genomföra en uppföljning av uppförandekoden inom ett område	Genomförd uppföljning	Upphandlingschef, miljöchef	2016-12-31
2.7	Upphandlingsutbildning för verksamhetschefer och andra berörda inom LD	Antal genomförda utbildningstillfällen	Upphandlingschef	2016-12-31

Omvärldsanalys

Miljökrav i offentlig upphandling är ett styrmedel som under de senaste åren fått en allt större betydelse både i Sverige, inom EU och internationellt. Landstingen i Sverige köper in varor, tjänster och entreprenader för 120 miljarder kronor per år, vilket ger landstingen möjligheter att påverka företag och entreprenörer till att ta fram miljöanpassade produkter och tjänster. Landstingen kan genom sitt inflytande på marknaden vara drivande aktörer för en långsiktig hållbar konsumtion och produktion. Detta är förenligt med den nationella viljeinriktningen att den offentliga sektorn ska gå före och vara ett föredöme när det kommer till miljökrav i upphandlingar.

Avfall

Landstinget arbetar efter EU:s fastslagna avfallshierarki och strävar efter att i första hand förebygga att avfall uppstår. Det innebär att undvika onödiga inköp och återanvända varor i så stor utsträckning som möjligt. Därefter ska allt avfall som uppstår källsorteras för att kunna materialåtervinna så stor andel som möjligt. Det som blir över ska gå till förbränning och i sista hand deponering.

Miljö kvalitetsmål

Mål

2018 ska:

- materialåtervinningsgraden uppgå till minst 30 % exkl. matavfall och byggnadsavfall av den totala avfallsmängden från lasaretten.
- mängden avfall per vårdtillfälle¹ minskat med 2 % i jämförelse med 2015

2020 ska:

- materialåtervinningsgraden uppgå till minst 35 % exkl. matavfall och byggnadsavfall av den totala avfallsmängden från lasaretten.
- mängden avfall per vårdtillfälle¹ minskat med 5 % i jämförelse med 2015

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
3.1	LD Returen ska användas innan nyinköp av möbler genomförs.	Besparing i klimatpåverkan, CO ₂ -ekvivalenter	Förvaltningschef	2016-12-31
3.2	Inkludera LD Returen i inköpsriktlinjer	Framtagen riktlinje	Upphandlingschef, miljöchef	2017-12-31
3.3	Samarbeta med kommuner i Dalarna för att göra det möjligt att öppna LD Returen för andra offentliga verksamheter.	LD Returen	Miljöchef	2017-12-31
3.4	Ge förutsättningar till en fungerande källsortering (märkning, kärl, riktlinjer)	Antal avvikelser	Förvaltningschef Landstingsfastigheter, förvaltningschef Landstingsservice, Miljöchef	2016-12-31
3.5	Identifiera materialflöden och vidta åtgärder för att minska avfallsmängden.	Rapport	Miljöchef	2017-12-31

Omvärldsanalys

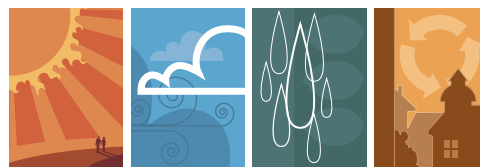
En god resurshushållning med naturens ändliga resurser är en förutsättning för ett hållbart samhälle. Den avfallshierarki som samtliga medlemsländer i EU har skrivit under fastslår att det första steget i avfallshandlingen är att se till så att avfallet aldrig uppstår. Det betyder att produktval, kvalitet och materialval är det viktigaste att arbeta med för att minska avfallsmängden. Ett annat sätt är att återanvända produkter så långt som möjligt. Det är direkt kopplat mot resurshushållning då färre varor måste produceras. Det avfall som ändå uppstår ska källsorteras för materialåtervinning och i sista hand energiåtervinning eller deponering.

¹ Vårdtillfälle avgränsas av in- och utskrivning inom ett medicinskt verksamhetsområde. Utskrivning ligger till grund för beräkning av antalet vårdtillfällen under ett år.

Energi

Landstinget har under en längre tid arbetat framgångsrikt med energifrågor och det arbetet ska fortgå. All el som köps in ska komma från förnyelsebara energislag och energianvändningen ska fortsätta minska. Landstingets energianvändningen uppgick 2015 till 155,3 kWh/m².

Miljökvalitetsmål

Mål

2020 ska:

- energianvändningen uppgå till högst 150 kWh/m²
- all el som köps in fortsatt komma från förnyelsebara energislag

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
4.1	Samtliga verksamheter som kan ska teckna miljökontrakt	Andel tecknade miljökontrakt i %	Förvaltningschef Landstingsfastigheter	2017-12-31
4.2	Samtliga verksamheter som tecknat miljökontrakt ska uppfylla avtalets ingående punkter	Andel dokumenterade uppföljningar/totalt tecknade miljökontrakt	Förvaltningschef Lands- tingsfastigheter, verksamhetschef	2017-12-31
4.3	Vid upphandling och inköp ska krav på energieffektivitet ställas. Exempelvis vid upphandling av utrustning, apparater och ljuskällor	Dokumenterade uppföljningar av upphandlingskrav	Upphandlingschef, verksamhetschef	2017-12-31

Omvärldsanalys

För att minska påverkan på miljön och klimatet är energiproduktion och energianvändning avgörande områden. På samtliga plan, från internationell till regional nivå arbetas det med energifrågan där fokus är på att producera el från förnyelsebara källor och att effektivisera användningen för att minska på energibehovet. Den el som inte används är kostnadsfri och medför ingen miljöpåverkan. Därför är det fokus på att hitta energieffektiveringar i samhällets samtliga nivåer som industrier och offentliga lokaler. Det går även att arbeta med inköp och installation av energisnål armatur och apparatur.

Vid produktion av el uppstår utsläpp av koldioxid och andra miljö- och hälsoskadliga ämnen i varierad grad beroende på hur elen framställs. Exempelvis har vindkraft och vattenkraft små utsläpp medan kolkraftverk ger stora utsläpp av växthusgaser. Globalt sker en stor del av elproduktionen fortfarande från kolkraftverk, men det genomförs stora satsningar runt om i världen på att öka den förnyelsebara produktionen av el. I Sverige produceras elen till största del av vattenkraft och kärnkraft.

Kemikalier och läkemedel

Landstinget använder ett stort antal kemiska produkter och läkemedel i det dagliga arbetet. Det ställer höga krav på arbetsmiljö och säkerhet för att minimera utsläpp till miljön. För att minska påverkan från kemiska produkter arbetar landstinget med att minska mängderna och byta ut hälso- och miljöfarliga kemikalier mot jämgoda alternativ som har en lägre miljöpåverkan. Landstinget arbetar även för att minimera förskrivningen av läkemedel, framförallt antibiotika. Under 2015 förskrev landstinget 287 antibiotikarecept per 1000 invånare.

Miljökvalitetsmål

Mål

2019 ska:

- 20 % av de kemiska produkterna som finns upptagna på substitutionslista vara utbytta
- samtliga faromärkta kemiska produkterna som används vara riskbedömda
- antibiotikarecept inte överstiga 250 recept per 1000 innevånare och år

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
5.1	Identifiera möjliga substitutioner	Framtagen substitutionslista	Miljöchef	2017-06-30
5.2	Genomför riskbedömningar av samtliga CMR-ämnen (cancerogena, mutagena, reproduktionshämmande)	Dokumenterade riskbedömningar	Miljöchef, förvaltningschef	2017-06-30
5.3	Ta fram riktlinjer avseende giffria leksaker	Framtagen riktlinje för inköp av giffria leksaker	Miljöchef, upphandlingschef	2016-12-31
5.4	Identifiera nyckelfaktorer för en fortsatt minskning av antibiotikaförskrivning	Identifierade nyckelfaktorer	Läkemedelskommittén, chef Läkemedelsavdelningen	2016-12-31
5.5	Tillhandahålla miljöutbildning för personal som förskriver läkemedel	Antal som genomfört utbildning	Miljöchef	2018-12-31
5.6	Utreda användningen av lustgas för att ge underlag till upphandling av reningsanläggning	Upphandling av reningsanläggning	Miljöchef	2017-06-30

Omvärldsanalys

I dagens samhälle används stora mängder kemikalier för att framställa de varor och produkter som vi efterfrågar. För att nå ett hållbart kretslopp är en viktig del att arbeta mot en giffri miljö där användningen av hälso- och miljöfarliga kemikalier är minimal. En säker kemikaliehantering och en effektiv substitution kräver att samtliga verksamheter genomför riskbedömningar. Även läkemedelsanvändningen medför en betydande miljöpåverkan, både vid produktion, användandet och restprodukterna som skapas. Kunskapsläget om hur läkemedel påverkar miljön, sjöar och vattendrag måste generellt sett höjas i samhället så att rätt åtgärder kan vidtas för att minimeras den påverkan som uppstår.

Livsmedel

Miljö kvalitetsmål

Landstinget bedriver produktionskök vid lasaretten i Falun och Mora samt vid folkhögskolorna i Fornby, Malung och Mora. Arbetet med att minska miljöpåverkan från vår livsmedelshantering sker på två sätt. Dels genom att öka andelen miljömärkta livsmedel dels genom att minska matsvinnet. Det är även viktigt att arbeta med årstidsanpassade råvaror för att minimera miljöpåverkan från livsmedel. Andelen miljömärkta livsmedel för Landsting uppgick till totalt 31 % av inköpskostnaden under 2015.

Mål

2017 ska:

- landstinget ha en metodik för att mäta och följa upp matsvinnet i hela livsmedelskedjan

2018 ska:

- andelen miljömärkta livsmedel uppgå till 40 % (kostnad)
- andelen matsvinn från patientmåltider vara max 10 % av total mängd utlevererade mat

2020 ska:

- andelen miljömärkta livsmedel uppgå till 50 % (kostnad)
- andelen matsvinn från patientmåltider vara max 8 % av total mängd utlevererade mat

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
7.1	Vid upphandling av livsmedel ska krav ställas så att det möjliggör ökning av andelen miljömärkta livsmedel	Andel miljömärkta livsmedel	Förvaltningschef Landstingsservice	2016-12-31
7.2	Uppföljning av andelen miljömärkta livsmedel görs kvartalsvis	Antal publiceringar	Miljöchef, förvaltningschef Landstingsservice	2016-12-31
7.3	Kontinuerligt erfarenhetsutbyte mellan kökspersonalen i de olika verksamheterna	Ledningens genomgång genomförda aktiviteter	Förvaltningschef Landstingsservice	2016-12-31
7.4	Matsvinnet från vårdenheterna mäts och följs upp regelbundet	Månadsvis matsvinns-mätning	Förvaltningschef Landstingsservice	2016-12-31
7.5	Informationskampanjer genomförs för att minska matsvinnet i våra restauranger och vid folkhögskolorna	Antal genomförda kampanjer	Förvaltningschef Landstingsservice, förvaltningschef Kultur och bildning	2017-12-31
7.6	Ta fram metodik för att mäta matsvinn i produktionskökens samtliga steg.	Definierade metodiker för uppföljning av matsvinn	Förvaltningschef Landstingsservice, förvaltningschef Kultur och bildning	2017-12-31

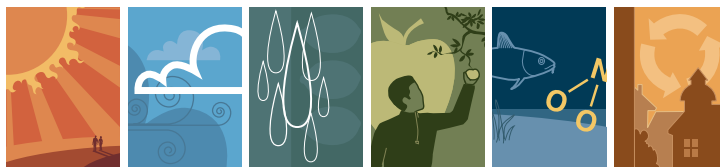
Omvärldsanalys

Miljömärkta livsmedel framställs utan kemiska bekämpningsmedel och bidrar då till att nå en giffri miljö, som kräver att användningen av kemikalier och bekämpningsmedel minskar. Det gynnar även den biologiska mångfalden. Livsmedel står även för en stor miljöpåverkan i allt från land och vattenåtgång till att betydande utsläpp av växthusgas. Det uppstår alltid matavfall i form av skal, ben, skinn etc. och den måste hanteras på bästa sätt för att få ut den energi som den innehåller. Därefter uppstår det även ett onödigt matsvinn där riktig, ätbar mat slängs. Det ger upphov till en stor miljöpåverkan då all mark, vatten och utsläpp som krävs för att producera den maten varit helt i onödan.

Resor och transporter

Miljökvalitetsmål

Resor och transporter är en av landstingets mest betydande miljöpåverkande aktiviteter. Landstingets verksamheter bedrivs på ett geografiskt utspritt område vilket innebär omfattande transporter av gods, anställda och patienter. Med ny teknik kan många möten och andra arbeten utföras på distans.

Mål

2018 ska:

- CO₂-utsläppen (kg/år) från tjänsteresor med personbilar minska med 10 % jämfört med 2015

2019 ska:

- 5 % av landstingets personbilar utgöras av elbilar

2020 ska:

- CO₂-utsläppen (kg/år) från tjänsteresor med personbilar minska med 25 % jämfört med 2015
- utsläppen för landstingets personbilar vara i medeltal max 95 g CO₂/km

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
6.1	Upphandla bilar så att fordon som drivs med fossilfria bränslen alternativt hybrider kan leasas	kg CO ₂ /år, g CO ₂ /km	Upphandlingschef	2016-12-31
6.2	Följa upp efterlevnaden av landstingets mötes- och resepolicy	Tjänsteresor med personbil, km/år	Landstingsdirektör	2016-12-31
6.3	Fortsätta införandet av ny teknik för att möjliggöra fler möten på distans	Årlig uppföljning av installerad teknik som möjliggör distansmöten	IT-direktör	2016-12-31
6.4	Utreda möjligheterna för att bedriva vård på distans	Genomförd utredning	Sjukvårdsdirektör	2017-12-31
6.5	Landstinget ska arbeta för att minimera miljöpåverkan från godstransporter i egen regi	Kronor/körda mil	Förvaltningschef Landstingsservice	2016-12-31

Omvärldsanalys

Resor och transporter av gods påverkar i hög grad miljön. Transportsektorn står för betydande utsläpp av koldioxid, försurande, gödande och ozonbildande ämnen samt luftförorenade partiklar som påverkar miljön och hälsan negativt. För att minska miljöpåverkan från transportsektorn behövs åtgärder från samtliga samhällsnivåer. På den globala nivån handlar det om att länder ska enas, blandat annat arbetar FN-organet UNECE med att ta fram globala ekonomiska styrmedel, reglering via standarder och konventioner och utveckling av nya fossilfria bränslen.

I Sverige finns en tydlig målsättning med att ställa om transportsektor för att minimera miljöpåverkan. Arbetet kräver en genomarbetad trafikinfrastruktur som gör att kollektivtrafik och tåg kan användas i första hand och öka andelen miljöbilar och även att ta fram och använda förnyelsebara bränslen för de transporter som måste göras med bil. Genom den teknik som har kommit de senaste åren kan även transportbehovet minska. Framförallt för företag och organisationer som nu kan genomföra möten och arbete på distans i stor utsträckning.

Textilier

Miljö kvalitetsmål

Landstinget driver ett tvätteri i Fredriksberg som levererar textilier till främst vård och tandvård. Textilier har påverkan på miljön vid framställning av råmaterial, vid tillverkning, vid transport, vid tvättning samt som avfall. Landstinget ska köpa in textilier som är framtagna med miljömässig och social hänsyn.

Mål

2019 ska:

- allt textilavfall återanvändas eller återvinnas

Nr	Aktivitet	Uppföljning	Ansvar	Klart
8.1	Identifiera möjliga samarbetspartners för återanvändning av textilier	Sammanställning över möjliga samarbetspartners	Förvaltningschef landstingsservice, miljöchef	2016-12-31
8.2	Utred möjlighet till textilåtervinning	Genomförd utredning	Förvaltningschef Landstingsservice	2017-12-31
8.3	Utred möjlighet att minska användningen av engångstextilier	Genomförd utredning	Förvaltningschef Landstingsservice, verksamhetschefer, upphandlingschef	2017-12-31

Omvärldsanalys

Textilproduktionen har en betydande miljö- och klimatpåverkan som kräver stora markytor. Det går även åt stora mängder vatten och kemikalier vid tillverkningen. Miljöpåverkan sker till största del lokalt där textilierna tillverkas. Då det till stor del är i länder med minimal miljölagstiftning för utsläppen en extra stor påverkan på närmiljön. Det påverkar även hälsan för boende i dessa områden. Det sker även en viss miljöpåverkan från de transporter som uppstår när textilier transporteras till exempelvis Sverige.

Miljöpåverkan från textilier kan begränsas genom att köpa in miljömärkta textilier som är producerade med hänsyn för miljön där kemikalieanvändningen har begränsats. Det börjar även komma fram fler metoder att producera textilier från material med lägre miljöpåverkan, exempelvis bambu. De textilier som produceras ska användas i så stor utsträckning som möjligt och om det går ska de även återbrukas. Internationellt och i Sverige pågår en utveckling av tekniken för en storskalig återvinning av textilfibrerna, på så sätt går det att minska behovet av att producera nya fibrer och därmed minskar miljöbelastningen.

Sammanställning, miljömål

Här följer en sammanfattning av landstingets miljömål under perioden 2016-2020

2016 ska:

- rapportering och hantering av avvikelser ske på ett enhetligt sätt inom hela landstinget

2017 ska:

- ny miljöpolicy vara beslutad av landstingsfullmäktige
- landstingets gemensamma ledningssystem innefatta miljöledning och följa ISO 14001:2015
- landstinget ha en metodik för att mäta och följa upp matsvinnet i hela livsmedelskedjan

2018 ska:

- materialåtervinningsgraden uppgå till minst 30 % exkl. matavfall och byggnadsavfall av den totala avfallsmängden från lasaretten.
- mängden avfall per vårdtillfälle¹ minskat med 2 % i jämförelse med 2015
- CO₂-utsläppen (kg/år) från tjänsteresor med personbilar minska med 10 % jämfört med 2015
- andelen miljömärkta livsmedel uppgå till 40 % (kostnad)
- andelen matsvinn från vårdavdelningar vara max 8 % av totala antalet utlevererade portioner

2019 ska:

- klimatpåverkan, räknat i CO₂-ekvivalenter av de identifierade förbrukningsartiklarna minskat med 15 % jämfört med 2015
- relevanta miljökrav ställas i samtliga upphandlingar
- 20 % av de kemiska produkterna som finns upptagna på substitutionslista vara utbytta
- samtliga faromärkta kemiska produkterna som används vara riskbedömda
- antibiotikarecept inte överstiga 250 recept per 1000 innevånare och år
- 5 % av landstingets personbilar utgöras av elbilar
- allt textilavfall återanvändas eller återvinnas

2020 ska:

- materialåtervinningsgraden uppgå till minst 35 % exkl. matavfall och byggnadsavfall av den totala avfallsmängden från lasaretten.
- mängden avfall per vårdtillfälle¹ minskat med 5 % i jämförelse med 2015
- CO₂-utsläppen (kg/år) från tjänsteresor med personbilar minska med 25 % jämfört med 2015
- utsläppen för landstingets personbilar vara i medeltal max 95 g CO₂/km
- andelen miljömärkta livsmedel uppgå till 50 % (kostnad)
- andelen matsvinn från vårdavdelningar vara max 6 % av totala antalet utlevererade portioner
- energianvändningen uppgå till högst 150 kWh/m²
- all el som köps in fortsatt komma från förnyelsebara energilag

¹ Vårdtillfälle avgränsas av in- och utskrivning inom ett medicinskt verksamhetsområde. Utskrivning ligger till grund för beräkning av antalet vårdtillfällen under ett år.